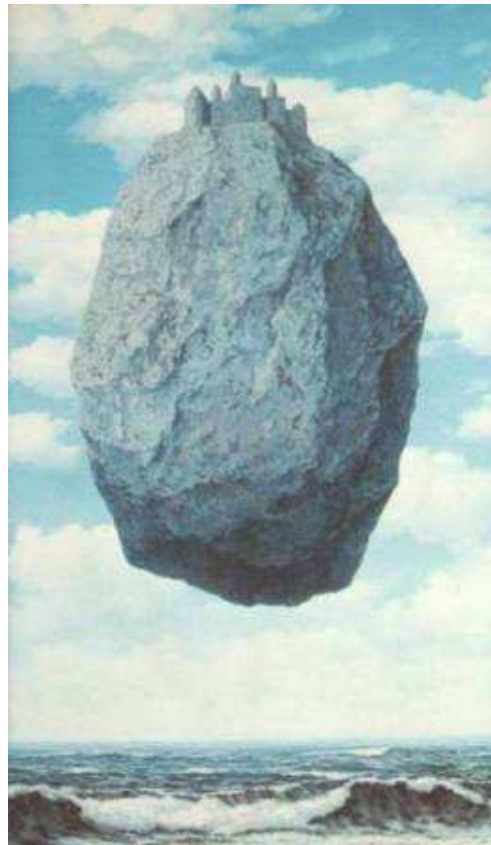

О С В Е Ш Ћ Е Њ Е

Радомир Д. Митрић

РАДОМИР Д. МИТРИЋ

ОСВЕШЋЕЊЕ

(Тихи записи из дубоке осаме)

Народна књига/Алфа, Београд, 2007.

Пре свега

*Промичу године, превремене,
пуста као градска несаница,
у ишчекивању гласа чији звук
је одавно скрио свемир моје собе,
морско дно, поглед утопљен у плавети неба,
записан у моме сећању, пре свега,
пре догодљивости, пре сенке, зацело,
пре ватре упаљене у јесен кад срце
напушта свет. Реке мирују и простор
је тежак од лакоће смрти, која живот
дели на два дела, успостављајући
крај и почетак, невидљиве људском оку,
невидљиве од претеране видљивости,
од стихија и бујица, од разрокости,
од плаћања дуга нес(а)вршенству,
а поезија, то је трачак наде, веровање
у оно што претходи ономе после
и ономе сада. Треба поћи уз брег,
ходати по месечини да би се досегло
сунце, путањом сфера, путањом душе,
а притом се не изгубити у осами,
бирајући корен пре крошње,
будећи се у неком недосањаном сну.*

Силуете, јутро

*Он, који свет држи на длану,
неће ни дремати, ни спавати.*

Слика света

Свет је несавладив,
лаган попут сенке а тежи од успомена,
борави најчешће између нас,
у нама док гасну сунца, повремено,
иза нас док крваре године, у тешким данима
кад узревају лета и јутра наборана
месечином, тихим шапатам, пољупцима
заборављеним кад град је одсечен
осеком као сном. Срце је корални спруд
који стрепи од вечног ћутања
и смрти која се провлачи кроз шибљаке
и годинама одвлачи моје најбоље пријатеље,
ни Џон Дон ме сад не би утешио
својом метафизиком која, зачудо,
слави живот и када говори о смрти.
У ваздуху лебде негдашњи осмеси,
тамо негде, иза оне сунчане пољане,
можда је наше трајање које смо заувек
загубили. Ћутимо, задубљени у пејсаж собе,
под тешким мирисима петролеја, цимета,
под откуцајима сата, и наше сопствене душе,
које успављује јесен изненадна, безнадна,
свет замишљају онаквим какав он уствари није.

Разломити

Оно што је било,
никад више неће dospети
у пређашње стање, прошлост воли
да се скрива испод оловне маске
година, да кокетира са сумрачјима
у пустињи собе, где не борави нико,
у простору којег су душе одавно
напустиле и где царује тишина;
да, мислим да се прошлост теже
наслућује од оног што тек предстоји.
Стварност је клатно које стоји у месту
и мери оно што се догађа незаинтересовано,
док громови не разбију свакодневицу,
а из мртве коштице плода, наизглед,
не исклија нови живот. Тешко је ћутати
у знању које се сабира као храна
на трпезама а нико се не обазире
на ветар који нас тако лепо пориче
и оставља на једном месту; не, оно
што је било, заиста тек треба да се деси
у вртовима обиља које наслућујемо.

Зарањање

Од руке која насади овај виноград
тежи је само усуд, под њим ћутање воде,
успомене над којима круже птице
и прете заборавом, сви су одвећ отишли
и камен се помирио са судбином, у нама,
прошлост се вртложи и шири видике,
испод површине је талас и чини нам се
да ће сад сићи низ брег, онај којег најави
књига писана на Патмосу. Голубица
нашег чекања пуштена је а све позива
на стрпљење, као што лоза чека плод грозда,
плод нутрине која не апстрахује већ испуњава.
Човече, смирења заишти, захвати ведром
ведрине, твоја саблазан је твоје уништење.
Корачање кроз маглу исто је као тражити
ватру у пепелу, крила су спарушена
и висине су благотворне недочватне,
урони стога у тиху носталгију поподнева
не заборављајући ко си и кога чекаш
и пусти да те јужни ветар носи као лист
кад се узрок буде срео са последицом.

Криомице

Плаши те ова самоћа улице,
помало је декириковска атмосфера
и ти би некако да се истргнеш
из властите коже, да заборавиш
на тешке звуке који те као године
притишћу, као јарке боје које море
твоје уморно лице, подбуло од несанице,
заборављаш да град има готово
братски однос према теби и прима
те у обиље својих сеновитих обала,
лабуде пали, на палубу његове љутње.
Већ си у дрворедима, утопљен,
у ветру скочањен, и несигурност те тера
у обиље које још нису измислили
за тебе, отуда страх, отуда препуштање
невидљивом, отуда олако прихватање
кривње на коју те наговара неки
савремени Данте, а ти покушај да испливаш
пре него вода заборави да је вода
и одбегне на небо, остављајући те
у пустом кориту реке, у калу
који засигурно не заслужујеш,
јер свет заправо и постоји
због сваког појединачног отрежњења.

Излазак

Улицом коју је појело време корачам,
левантинским ходом онеобичен, занемарен
од крајолика што ураста у лажљиви поветарац
који доноси мирисе мора, одоздо с обале,
у овај језиво снени град где се обитава у сенци
попут фантазме. Бити пробуђен, значи имати
смелости исказати муку света, бежећи од слепости
свега, удахнути дах ствари испод епитела земног
и бити спреман на већно ћутање, а док заправо
сведочим о наслеђеном, у чврстини вере
која чека догодљивост потоњих светова,
ја решавам загонетку трајања у овом лавиринту,
у којем досада има Минотаурову улогу.
Измичући замци пропадљивости, послушај
глас из дубине бића свог, по којем се
у овом свету борави најпре из љубави,
из које треба живети и с којом се треба саживети,
који ће ти још изрећи да све постоји због тебе,
и да сваки делић у крхотинама света ипак
има свој одраз у працелини, ако отвориш очи.

Ars Poetica

Годинама ћутим у својој осами
и нема веће распеваности од тога.
Свет нам је дат онако постранце,
и градови кроз које пролазим
су чудни набори на кожи земље,
а треба некуд побећи, изгубити се
у трави година, посведочити да
случајност не постоји док време нас
затомљује и ја крварим у месту
док покушавам да се пробудим,
пркосећи гравитацији, убеђен
да је Ајнштајн био у праву,
и да свет опстаје од крхотина,
и да сам дужан склапати мозаик,
неизневеравајући Творца, хвалећи
дело његових руку, и притом
бити свестан светлосне супстанце
у себи и да тај глас што одзвања
у ушима мојим није од овога света,
бивајући сретан што сведочим о томе,
ја врли путник, малена петелка свемира.

Онирика

Поглед иза брда,
петао наслоњен на несвакодневље,
којем није потребна најава новог дана,
сваког јутра, док ноћ још траје,
ради се о Једном, о соли помешаној
са земљом, вину које је истовремено крв;

Боже,

не реци ми кога сад љуби она жена,
са оне стране вечности, док бежим
од себе а она иде мојим трагом
и пратећи ме заправо ми утире пут.
Удишемо оно што не видимо,
а издишемо видљивост, покрет,
пољубац без додира је казна,
ветар усне пали и буди мртву земљу,
буду уснули камен, чврстину духа,
осмех леди,
буду меланхолију, сећање на губитак,
заборављамо да је коб измишљена
као кестење које пада на нас са крошњи
које небо закриљују, а петало се зачудо
сад врти у месту од прејаког ветра.

Превладавање мита. Хиполит

Свет је маћехински расположен
и из нетрпељивости рађа жељу
која слама постојање, слама опстајање,
у трену кад јој се најмање надах,
док отац је на путу ти си препуштен
немилости, невиности које се бојиш,
огледала из којег се смеши човек
из дечачког тела, а ти га не препознајеш
гледајући себе, из страха да не узмеш
оно што ти не припада, а свет је стран
и не припада ти ни делићем, зато
не наседај зову литице, као Фаон,
но покушај да се одсржиш од предела
који ти прети безосновно и бежи
што даље од звери која иде твојим трагом
молећи се да се одједном не створи
пред тобом. Преименуј стварност
у себи и чекај спас у коначности својој
а душу опаши зидинама, у њој је биће
које пркоси усуду, пркоси прозаичности,
и буди уверен да се животна нит никад
не кида већ само прелази у друге руке,
које љубав дарују са смислом.

Dolce Vita

Отисак неба у твојим очима
говори да време прозирности
још није дошло, иако је опустела
земља и срне певају елџије на уздарје
друкчијој свести, презрелој стварности
на опомену; а кад утонемо у смрт цвилежно,
и песак нас неумитно покрије, вејући испод
сањивости и отужно нежно све се распе
у вртлозима неумољивог ветра, тако ће лепо
цветати дрвета маслина и лимунова,
у пејсажу од којег не желим да ме раставе
давно наслеђене ноћи. Погледај ме,
обећавам ти да нећу још умрети, загледан
у аквамарин твојих очију, твога срца.
Адамов сине, имаш ли снаге преболети смрт?
И док ти коса лепрша, богињо, ја почињем
да лебдим а свеће гасну и гасну и звоне
звона која више не чујемо ни ти ни ја...

Београд, музеј, каријатида

Голубија душо, у дрво уткана меко,
предата вечитој самоћи, слугиш ли
белину града у којем почива твој дух,
у атрију музеја којег давно посетих,
док још бејаш песник у потаји, тихи Орфеј,
кад сажалевах и тебе и себе, не знајући тад
да заправо ти крмариш лађом званом Београд,
ти, што наликујеш богињи-птици
коју створи неки други вајар, у Дупљаји,
свесно, ослушкивајући пулс свога срца,
у име Творца који и дарује стваралачки
импулс, а овај град је вечит па зато и постоји
на ушћу великих река, због тебе, твог осмеха
који душе расцветава, у овом тужном свету
који нас полако заборавља, али поезија
одбија упорно, уроњена у унутрашње дубине
бића, у којима срж живота бивствује,
испод покрива трулежног који нас покрива нежно.

Азбука земље

У плавицу неба где се огледалиш,
почива ћутање, мелем твојој смртној рани,
нафора за сав неисказиви свет и дом
цветности што благосиља глину твога тела,
пламени стубе, којег ветрови развенчавају
од сржи. Име ти је претворно, невина сенко
небеснога миља, задржи одраз у бесмрћу,
негде у космогонији раног лета, у модром Мају
у којем се буди перуника, у твом сећању,
где блескају звезде дароване твојој спокоју,
вечно снена слико, глас ти гасне док нестајеш
у нетрагу, а живот у испарењу бежи у свод.
Гласови камена, гласови снова, избијају
кроз поре земнога света, и сами постајући ваздух,
безразложна радост, а заправо нада због
које вреди постојати, у животу којег живимо,
да би кроз патњу заслужили вечност.

Песма узетога Лазара

И тада устах,
обневидео од смрти,
предат вечном ћутању
у које ми беше обрасло тело,
и од светлосне руке задобих
живот златострујни, што ме опи
изнутра, сваку ми дотичући жилу,
а када пак отворих очи, угледах себе
како стојим у његовој сенци, примајући
најобилнији дар што се неком може
даривати, док сведочих о вечности
која се добија искупљењем,
творењем божије речи,
која је, како еванђелист
и каже, судија над судијама,
и логословна мисао
с п а с е њ а.

У међувремену

*Живот је највише оно што се ћути
и чува испод терета догођеног.
Има време кад се пориче и време
кад се плоти све, а између њих
влада несавршена нужност, несвест,
па ипак се догађа, јер памтимо контраст
година, видљив као у античком
театру где царује отвореност
и осећање где је звезда водиља,
а биће се не труди да измашта илузију
која равномерно постоји поред свега
и дише исти ваздух, не бежећи
од стварности, не бежећи од нас,
који градимо свој дом између мора
и планина, између сутра и јуче,
између ништа и нечега, док сандала
неке богиње труне пред вратима
нашим и чека освећење, освећење,
чека улазак светлости у сваку пору земље
и девојачку ногу која ће оживети
тај предмет који није узалуд створен.*

Подне, даљине

Са нама ће све живети.
Пол Елијар

У бити

На путу до градске библиотеке увек
размишљам о трајању да бих могао лакше
разумети свет који није само уписан у стварност,
него понајвише у сећање,

у памтљивост.

Одувек сам више веровао књигама него људима,
које боље памте и више говоре од погледа
варљивог, заточеног у видљивост, а понекад
чак и више од биљака које за песнике веже
исти сентимент, исто ћутање о истини,
исто созерцање и иста душа,
смисао постојања, држање по страни а бивање
у средишту језика на којем се домишљава простор.
То је ваљда знао и видовити Борхес када је
сведочио о томе, осећајући да је књига
срж свемира, јер се кроз њу пројавио Бог.

Арарат

Сабрали смо знање и попели га
на кров света, тамо где је душа облак
и где крстари надземним, скупили смо
прошлост у једну целину да бисмо били
сигурни у сопствену будућност, под нама
је био камен и море, над нама звезде,
ћутали смо, знајући да је овде тек почетак
путовања и да нам прави пут тек предстоји,
кад се биће пробуди у нама, загледано
у своје сопство, откривајући највећу тајну
овог света, тајну срца. Трагали смо
за вечношћу, водио нас је неки унутрашњи
глас, који претходи звуку, претходи слици,
смирење које нам је испуњавало свест
уливало нам је сигурност да све што
се догађа има своју сврховитост и знали смо
да постоји лађар, који све пловидбе управља
ка истом циљу, а живот је пре свега путовање,
враћање ка почелу и најчешће сећање,
непрекинута нит суштине, извор који никада
не сахне, вода која станује на земљи,
на небесима и између њих а Господ
држи суд, који све обухвата, све оживљава.

Једном

Ушли смо у шуму нашег детињства,
мој отац и ја, удисали смо њен дух
обрастао маховином, обрастао ветром,
над нама су биле крошње, било је небо
друкчије од оног на које смо навикли,
ослушкивали смо пев птица који некад
давно слушасмо, шума је имала један присан
однос према нама, није нас плашила својим
тајанствима, као да је у нама гледала пријатеље
или је осећала да долазимо у таквом
расположењу, ведри и ћутљиви, бежећи од буке
света, од света што нас пориче и предаје
забораву. Треба поштовати све што постоји
јер је све део мозаика, део нужности, а судбина
је наша записана у корену биљке чији смо плод.
И док смо одлазили носећи бадњак у рукама,
осећали смо континуитет збивеног и однекуд
знали да смо део једног живог организма,
део обреда који се поступно понавља и који
дарује смисао живљењу, а снег што је у том трену
почео да пада радостио нас је још више као кад
смо први пут изашли из шуме, носећи жртву,
принцип одговорности, захвалности
према ономе чији се дах осећа у свему.

Успаванка за непробуђене

Тињају ватре у нашим грудима,
у часовима кад се зајесени све,
док дишемо тешко у трави, од умора,
од несмиривања, од несводљивости
на простор само, од презрелости плодова
који се ослобађају кошуљице телесног
над нашим главама, под нашим ногама,
где ветар сабира опало лишће и ствара
одређени склад, покретљив и жив,
који нас разбуђује и предаје слућеном.
Треба научити гледати свет затворених
очију и бити уверен да све постоји
од оног тренутка кад се живот у нама зачне.
Сећамо се јутара кишних и магловитих,
меких од несанице и збуњености,
сећамо се драгих особа док тонемо
у невидљивост, у успомене, а исти овај
живот се полако претаче у њих.
Ходамо, несвесни унутарњег вида ствари,
лишени мере, обезвремењени собом,
а јесен се поиграва с нама и расипа
песак наших година, због чега је потребно
ћутати дубоко у себи и слушати нутрине
глас, којег је немогуће порећи.

Растајање

Не осврћи се за собом у часу
кад будеш дом остављао, не тражи
погледом мајку која убрусом брише лице
и већ чека твој скорашњи повратак,
не гледај за собом да те туга не испрати
и не учини се твојим путоказом,
али ипак буди свестан успомена, свестан
онога што носиш у срцу и памти оно
што си проживео јер то је оно што си ти,
уствари. Осећаш ли како догођено
пулсира иза тебе и твори прошлост,
како лепрша на јутарњем ветру година,
и како се радосно смеје братово лице
које остаје иза тебе, а увек уз тебе,
осећаш ли како се сестра моли
у соби на спрату, а отац ти даје савет
мудрији од свега на свету; схвати
то као завет и као опомену, да све има
своју сврху и да пут који те заправо
чека има крајње одредиште на истом месту,
на месту одакле си и кренуо на путовање.

Освешћење

Под прстима неке неизрециве туге
свет је настањен, у сржи зенице
чија беоњача је светлост и чији поглед
сија, блешти изнутра, затворен у љуштуру
сенке, у даху који испуњава поре бића
као што песак испуњава обале,
свет је заправо заточен у невидљивост
и потребно је осветити унутрашњу мисао,
осетити тренутак у којем се догађаш,
осветлити пут којим ходиш, дрвореде ћутње,
простор у којем пребиваш и настањујеш се.
Судбина света је записана у сваком делићу,
сваком листу који спадне, сваком додиру
који не признаје случајност, не признаје
свршетак свега. Све што се збива,
брзо промиче и брани се несвестицом,
а ти касно схватиш да је премало времена,
јер време је страشان усуд, који царује
онолико колико не мислиш о њему.

Incognito

Замиру последњи дани лета,
и стара богиња Јесен
расплиће своје косе,
над врбацима и вењацима
је витанијски мир
и душа се с душом сашаптава
бежећи од летње магме,
поља препуна отужне
неке светлости одишу
равнодушношћу и помирљивошћу,
у издисају је све, али ипак,
унутрашње било неког складног
срца откуцава испод свега,
творећи тајну живота,
по којој се биће мења
као што се мењају годишња доба.

Нерв

Душа је плод
у којем биће дамара,
препуно унутрашњих вртлога,
звездарник унутрашњег неба,
еухаристија несанице,
витло које пркоси врашком
пресеку година, отвореношћу
и сферичношћу својих путева
над којима лебди труљење
које Тракл описује,
душа је нерв,
протежна као талас,
као звук и као светлост,
душа је храм који обнавља пев,
најбољи дар свести човековог
битисања, душа је зрење
ако уопште мариш за то.

Хипостаза, свакодневно

У јутру млечном прелазим
капије града док светлост
топло сазрева у гласу мајке.
Хлорофили пламте и крошња се
с крошњом стаче, у сенкама је
обитавалиште звукова који беже
од протусловља и бесанице,
мекано одише дан, провлачећи се
између дрвећа као нека давно
заборављена мисао. У ветру
сна нестаје. У лету птице,
у листу опалом прерано наш је век.
Озрачја нуде тешко удахњиве мирисе,
трепте срчана крила и у муку преображења
срце је пуно светлости док ослушкује
јутарње симфоније које изнова мењају
постојеће стање, свакодневно,
свакодневно живот хипостазира.

Поетика крчага

Сваку ноћ, мој пријатељ,
грчки песник, Јоргос Сеферис ,
понавља ми неку стару истину,
однекуд иза зида, како је најтеже
умрети без додира, док цвет смрти
расте у грудима, сво време,
хранећи се нашим сопственим дисањем,
и пре него испружиш руке, иштући,
можда, благодет, осетићеш да је
срце океан, навикнут на плиме и осеке,
на друкчија чуђења и разумевања,
помало заумна, друкчије неке метафоре,
из којих излећу птице у унутрашњост крчага
којему је име Поезија. Сурова је то поетика,
по којој у нама обитава Срж,
бежећи зубу времена, а то што си стезао
под мишком звало се Живот и нестало је
у плаховитом ветру; и док гледаш сад
како лептир кружи над парчадима грнчарије,
ти знаш да си се догодио,
а поглед ти је уперен у небо, пред кишу.

Стећак

Под неким древним миром
предео дише, у злату јесењег поподнева,
над гребљем док је неизрецива туга,
облаци из којих се смеше давно
ишчезла лица, на мене и на стећак,
невидљив људском оку, који ме
прати док ходам светом, веран
као сенка, као нерв неког подземног
крвотока који одређује судбину свему,
говорећи нам о томе како је живот
више непорецив од обичне смрти
којој нема места у овом крајолику
што га ветар претвара у олују покрета.
Ћутимо, ја и мој тихи пријатељ,
и чекамо тренутак кад ћемо се срести
на овој падини, на овом истом месту
кад за то дође време, кад стане овај ветар
што ме храбри, мене и птице.

Пре рођења

И тада је све било исто:
светлост, месечина, исти простор,
исто сунце и шума што хучи
и чека на моје рођење као моја мајка.
Понекад свет има облик родитеља,
њихових дланова у којима се будимо
и гледамо зачуђено у оно што нам
се дарује, у живот, у звезду
с којом смо спали у колевку,
а понекад има облик реке што протиче
и нестаје доле негде, иза прве окуке,
уливајући се у неку већу реку, у океан.
Време брзо сажима, стапа сенку и тело,
откуцаје срца са тишином, белину снега
и ноћи које памтим, трчање кроз поља
препуна топлог ветра и свитаца,
полена и мировања дрвећа, а напосе,
цврчака из густе траве; све је било исто,
а ипак различито ономе тренутку
у коме ћемо отпочинути, у свету
од којег нас је немогуће раздвојити,
јер живот кад се догоди једном, вечно траје.

О узајамности

Брату Владимиру

Како је чудна ватра којом нас додирујеш.
Ефтим Клетников

2.

Очи су бесмртне, говори памћење,
песме које певаше анђели у име
непролазног времена, памтим тај кротки
поглед којим си гледао свет, из љубави
неизмерне, у касна летња јутра која те се
ни до данас нису одрекла, чекајући
благодарење, дочекавши твој губитак,
у страшној јави која је закључала присуство
твоме младом телу, једног давног мартовског
дана, а ја, ево, у свој својој неутешности
покушавам да оживим сећање на твој племенити
лик, у овим речима спасоносним у којима сијаш
попут злата, у мом срцу, у мом уму, довољно
храбром да не призна твоју одсутност.
Кроз мене живиш док дух твој језди висинама,
кипарису небопарни, живиш у вечности која ти
је дарована, превремено, у светлости која душама
дарује лозинку васкрсења, а живот се догоди,
траје и нестаје и дрво не живи само као крошња
и корен, ни човек само као дух и тело,
него понајпре као реч, као сећање и као трајање
света а врт не заборавља свог градинара
ни када сенка смрти падне по њему.

Први прилог Хермесологији

Оно си што сведоче твоје речи
- разборитост која пева просторима,
глас вапијућег у пустињи твоја свест је,
у мору ћутања, мору знакова који налазе
одраз у целини, бежећи од клете летаргије
света који ипак почива у крајњем савршенству,
видљивом само Протомајстору о којем и пишу
књиге Постања; срећа да сви умрли нису,
у себи, изнутра, у ово бахато време кад је дух
предат ленствовању. *Ако си острво, како ћеш
без воде, ако си музика, како ћеш без туге?*
Кад прсну презрели плодови живота, предај се
ватри чији пламен има облик срца,
не базирући се на каменице које падају
на твоје трулежно тело, јер си ти онај који
не сме да заборави заветовано, не сме да
забрави капије душе, удивљењу предат,
рукама анђеоским које те носе све до етерских
висина, а човекова је судбина таква да живећи
између земље и небеса, не заборави да је део Бога.

Речи у меду, у зраку

Становали смо изнад реке,
у речима које су се у небо успињале,
у јутарњим испарењима,
облаци су били наше обале,
хировит пејсаж даљине.
Ветар нас је обасипао светлошћу,
и тих су дана наше душе били врчеви
у које је падала медовина радости.
Зарумењених образа летели смо
попут вилин-коњица над површином воде
која је чувала сећања, говор предака.
Кружили бисмо док нам се крила не би смрзла.
А онда смо се одречили, тражећи
водопаде скривене негде у нама,
у којима ће дозрети вода наших живота.

Вечерња импресија

Тих мирис вода
што влаже северни дѠк,
набубрела је смрт у изданцима
што расту испод површине,
камен нам је одбрусио судбину,
у пољу умиру свици,
у сумрачјима.

Старица нека крши руке под сводом
што нас као паучина наткриљује.
Цвили нерођено у маховини прохујалих
векова, иструлело је више него што
посејасмо.

У даљини промине нешто блиско,
додир замишљених руку, дрхтави глас
заборављене лире, љубав је благодет,
али и проклетство, ако то уопште сазнаш.

О кроткости помало

У михољско лето, дах пламених дана
тиња у крошњама, над главом је море
ћутања и то је простор који отвештава
и смирује. Улазим у високу траву,
а срце дрхти и гори, стабла су немирна
и хватају ми сенку, речи ћуте у води
и крију се, сунце запада за оближњи брест
и брег, једва се назиру кровови, утопљени
у сновиђе сутона. Дрхтим, пада пепео
по шуми, то су дани који су отишли у сећање,
тако, испод руку. Па, ипак осећам близину
успомена и видим их на сваком кораку,
довољно је само да одслушнем шум траве.
Вече смирује немир, у крошњама је шапат,
ослушкујем као дете неко, шта ми говоре
рогози, лежим и ћутим. Анђеоски мир
је у нама а киша на уснама, спрема се невреме.

Чари, јутарња доколица

У јесен умиру руже, у миру, пупољци њини
снимају испод опалог лишћа, испод траве,
реке губе своје претходне токове, нежно док
дух пребива у рукавцима, никако у матици
воде, бучној и мутној од јучерашњих киша,
нико није довољно мудар да преспава свет.
Чија је сенка над нама, ко затомљава светлост
и свест, ко нам затамњује свод и ко то нема руке
да нас као књига загрле, у осами овој,
под дрворедима док ходимо као по пустињи.
Нимфе су се претвориле у сирене и нестале
у дубини океана, попут Атлантиде,
јеленску грациозност кужна видљивост мења,
срце затварамо у посуде, пред зиму,
у песме које певају мртви да би осветили живе.
Ни Пан не васкрсава, тај ничеански бог,
сад је вероватно у Хаду, на чајанци,
а биље отужно пева, очекујући његов лагани ход,
бестежински готово, по папрати, додир
од којег душа запламти, памтећи оно што уследи,
после свега, после зиме. Заспимо, уверени
у будући зов пролећа, јер треба преживети зиму,
у медвеђем сну ложнице, свесни док смо љубави,
због које се треба пробудити, љубави која нас
очекује, у вечности довољно трајној,
да се заправо догоди као пољубац моје жене.

Пливска елегија

Први пут заиста говорим о себи,
досад сам то увек вешто избегавао,
као наратор којег нигде нема у књизи,
па ипак је ту на њеним обалама, као ја
што сам на твојим, срно земље, измишљена
у име њене раскоши, памтећи сасуде речи
сливене низ своје корито, памтећи илирску
зачуђеност, кохорте римске и словенски дух.
Годинама слушах твоје речи, не толико
стрпљиво као ти моје, питајући се има ли
човек језик, метафору да искаже племенитост
твоје расе, богињо укалемљена у биљурну
долину Доњих Краја, голубице плаховита,
што станујеш у небесима моје душе.
Нису отишли сви, али свет је ипак довољно
кваран, да се не обазире на твоју чистоту,
моја словенска краљице, немам ништа,
али имам поглед на све, јер си ме учила,
сећам се, да свет гледам твојим очима,
вило нагоркињо, разречити ме треба да
останем без речи, пред јасноћом твојих путева.

У сенци боравиште

*Куда идете, године у смрти
изгубљене, сати дуги?
Рикардо Молилари*

Паун(д)ова последња песма

Јетко ћуте врбаци, овде у Беотији
где речи крилате, Артемида се у лов
спрема а Актеона још увек нису измислили
да би могао на себи носити грехе света,
негде веома северније Јуда ћути као риба
у води, од страха на хулу против отворених
небеса, презирући своју човечност у себи,
гасећи божанску нит, притом, горе
Сионске ватре, звецкају златници по плочама
испред храма у којем је застор поцепан на пола,
као свет, Христос хода пустињом док
тамо преко свода неки кинески дечак
још увек сања о Тао-у а дивни старци
се питају ко је старији, Адам или Тиресија
и зашто јабука замењује смокву искона.
Ни Santos-е више не наслућујем загледан у слику
неког великог мајстора који познаје тајну живота,
тајну смрти и зашто се, вероватно,
васкрсава у сузама, чист као мед, као Логос.

Арка, разложност

Свака је семенка помало лађа,
смештајући мисао о плоду у плотно,
путеви страсне несанице део су тог света
који обрубљује облик и доноси целину
у видљивост где кртичји поглед скрива
унутрашњи вид испод ослепелих очију
- за синове земље тиху пантомиму сунца
у недрима чија једра ветар напухује,
а животни сокови ишчекују избављење,
путовање у средиште простора, у срж година,
које време пребројава дајући им обим,
ширину, море безобално, корак довољно
сразмеран да обухвати све, у месту.
Пловидбе стоје насупрот статисти поднева
умиреног у хладу крошње дрвета, арке
којом крстаримо светом, урасли у корен,
у ваздух израсли, не пуштајући душу
да се као голубица изгуби у олујама,
но да се врати себи, буднија изнутра,
као по неком древном индијском предању.

Нарцис, пре огледања

Поглед пупи на води, летњи пљусак
искри свет одвише јасан да би био стваран,
тело младићево је заточено у ћилибару
док покушава да заборави оно што га чека.
Невин од претеране нежности, успут
подсећајући на Хиполита, он сањари
на пепелишту својих снова, избегавајући
суд који га криви без кривице, због које
љубав трне, љубав проказана од прозирне
утваре, невидљиве вештице Ехо.
Никад освешћена мудрости, озвездана раскоши,
бежи од воде која ти враћа уклету одраз
претеране самољубивости, твога претворног
живота који плаћа грех несавршеном у теби,
врати се у кулу своје осаме, у зидине
у којима си довољно храбар, да браниш
свој свети простор самодовољности,
и ниси ти никаква грешка као ни Квазимодо,
који зачудо не стоји насупрот теби, но дели
исти усуд, исти свршетак по којем је ипак
љубав изнад свега, изнад постојања, изнад
смрти, у овом свету исувише худом
да би открио тајну савршенства Аријаднине нити.

Епистола Бранку Миљковићу

У пролеће ветар отвара древна врата,
двери тишине, уснуле у бившој
зими, у којој је преживела ватра
питомија од нежности биља, због које
смо теби захвални док заборављамо смрт
у канцама зиме што остаје као лабуд
Малармеов, у леду оковани сабласни једрењак
белине, тихи ноћни кристал. Слутиш ли
гроздове обиља, у лету које још поседује
пламен твога срца, случен што је са небесима,
док ми прилазиш као Орфеј око чије главе
облећу пчеле светлости а ја мислим на то
како звезде не умиру никад, само згасну
предајући се сведуху, свепростору сагласном
Великој Хармонији света коју пастири
призивају својим фрулозвучком.
Извори ове земље су вене твог крвотока,
из којих понекад израсте корен давног песмопоја,
вишњино дрво навикнуто на месечину ноћи
са оне стране месеца, на млеко првотно
о којем си сведочио певајући опасну песму
по којој је исто певати и умирати,
а крв има златну боју векова, као твоје очи,
чији се вид обнавља у зеленилу кад све пупа,
у свету страшне јаве и свету иза зида,
свету превише гласном да би живео само за себе.

Оно што не(до)стаје

Певати о усамљености мртвих,
док њихов дах ишчезава у олуји смрти,
стопити се с ветром, с ватром небеса,
у срцу расплинутом,
одразити се у невидљивом, доспети
на места страшне јаве, живље од покрета,
пратити трагове, дабоме, ослушкивати
корење, веровати у љубав, у догодљивост
и остварење сенке у будућем дану,
ћутати, пре говорљивости док дух траје
у изобиљу дубоке тишине, трпети,
дакако, тешити
умируће око, смирењу тежити,
заборавити на пепео, и пре огња постојан,
веровати у чудо, смерно чекати,
плод вечне насладе, гозбу духа,
откључати капију дома, помиловати
древну прошлост, давно ишчезла лица,
превладати тежину камена у себи,
у нутрини својој, вратити се родослову,
змији скривеној у темељу куће,
и у птици наћи серафина.

После варвара

Сећам се кад дођоше натмурени,
дивљи и острвљени у срцу, дошли су,
зачудо, са западних страна, са собом
доневши и рат, притајен дотад у Аресовим
недрима, непримећени, на крилима магле
спустише се у бајковите пределе мога детињства
худог, отеравши нас ватром из цеви које носише
са собом, а ми смо одлазили, не од страха,
већ по неком другом схематизму. Носили су
буздоване у рукама, волели су људску крв,
као и Кербер чија се сенка могла наслутити
над овом недужном земљом, пре свега, сећам се
како сам у журби сакрио сунце дубоко у себе,
поневши га са собом, као да уверен бејох
да ће ми оно осветлити пут у повратку.
Варвари су спалили све моје књиге, прочитане
и оне непрочитане, притом остављајући празнину,
бојећи се пуноће мога срца, достојанства мога;
сећам се, дођоше у јесен, а у зиму су већ морали
отићи, по неком усуду, од срцбе док су уништавали
спољашњост ствари, из неке само њима знане културе,
али душе наше никад не досегоше, ваљда због
тога што ни своје нису имали. Нису варвари
никакво решење, мислим на то док се сећам
свега и причам са Кавафијем, Куцијем,
а седим у соби, мом свемиру који ме греје изнутра,
и ћутим дуго, грлећи књигу коју ми посла
Збигњев Херберт из опседнутог града, пре рата,
која је опет зачудо преживела боравак варвара,
негде на тавану моје куће, мојој мансарди, у мом уму.

De profundis

*...али моја је свест свест
некога другог, коју нико неће
да призна и коју ми сви упорно одричу.*

Антонен Арто

Покаткад срце наличи биљци,
сасушено и безгласно гасне, заборављајући
на крилатост своје природе, покаткад,
кад заћуте шуме и пастирске фруле што
су брегове претварале у древне богове;
треба се зауставити испод дрвећа, у роси,
испити крчаге синоћњих киша, у хладу
проговорити о древној чежњи, пробудити
давно изгубљену мисао, отплести коров
са свога тела што наличи на Дафне,
завршити са лажљивом садашњошћу
у којој се не обитава но само борави
у међувремену, између еденске тишине
и прошлости коју прекрива прашина.
Оно што је изгубљено, није ли досегљиво
испонова или се заиста двапут у исту
воду не улази... је ли о тој слободи
говорио уснули старац из Родеза
или је то ипак само привилегија бесмртних?
Ваздух, обухватајући све, чува смртност,
фаустовску сенку која иде испред нас,
у подне кад на Парнасу сунце срмом
купа витко богињино тело, постојано
и пре догодљивости, пре одговора који
од тебе тражи живот који тек треба
доживети, пре свести што ће изветрити,
на истом том сунцу, у поновљено подне, у којем
ни тебе неће бити, у години која затвара круг.

Песма о вуку

Памтим, још памтим тај вучји поглед,
тог краља меланхолије којег угледах
као младић горе на бреговима. Сећам се
још увек трена кад га видех, великог вука
што је у збуњености и кроз паперјасту маглу,
једног септембарског јутра, избио на стазу
којом ходих, вођен потрагом за обиљем тишине
у којој тражих мир; сећаш ли се, шумски кнезу,
кад се сретосмо, мудраче над мудрацима,
памтим још онај твој плашљиви поглед,
урастао у кроткост, памтим осамљеност
која почиваше у твојој души. И пре него се
пренух ти си већ у дугом скоку нестајао
у срцу шумарка, вођен неком свешћу
о издвојености твоје ћудљиве природе од моје
круте знатижеље, од пребола којег ми ниси
могао изрећи, песниче над песницима,
словенски душе, ни страха не беше у сусрету
нашем давнашњем, па иако држах старинску
пушку у рукама, нисам је стављао између
тебе и мене, док стајох под крошњом бора
са чијег је стабла капала густа смола,
а ја и сада знам како у животу не постоји
случајност док се присећам твога погледа
од којег научих шта је нужност а шта последица,
научих сетно осећање света и знам да сам у том
сусрету и постао песник, остајући то, можда,
и до данас кад у шумској ћутњи ослушкујем
откуцаје твога братског срца, учитељу туге.

Ендимион или о даху света

У расулу све почива, уљуљкано
у давни дремеж свакидашњице, помно
док заборављамо покрет, у учмалости света
што почива у успаваности, у којој се не умире
пре него ли се хибернира, успут, одлажући
преиспитивање јединке што пребива у кужном
систему света којег ни трубе Јерихона више
не пос(в)ећују нити се чују песме благодарења.
Зашто успавасте дух, синови Аврамови,
па до њега више не допиру божије речи,
које налазе одраз у доброти која храни душе
праведника, не спавате ли због љубави,
попут Ендимиона, него вођени странпутицом
покушавате надгласити небо, у овом,
готово, вавилонском шуму света,
не верујући у чудо, несвесни тајне васкрсења
која претходи животу, последујући га,
у лепоти Едена, која је пре узрок но последица.

Уликсов синдром. Расан

Осврнут око себе, тражиш далека
пространства што пребивају у теби.
Успомене израсле из негдашње музике
су слике које односи вода а памћење
је ватра која почива испод вековног снега
далеких, суматраистичких планина;
у нутрини твојој, стооке Аргосове очи
прете елпеноровској сањивости у устајалом
свету који је нерадо раширио руке за тебе,
као да си некад пре и постојао, чини ти се,
док зуриш у ветар а Итака ти упорно измиче,
негде око стубовља Херкуловог док удишеш со,
издишући светлост, и осећаш како се сунце
гаси у теби, а ти журиш бескрајно полако,
понављајући: *Твој дах је и мој дах...*
Срастао са својом свешћу, стрепиш
орфејевски, како се губи тло под њеним ногама,
а све се размирисало и све чека твој повратак,
и срце лелуја на ветру прободено стрелом
твоје љубави која смета просцима што нису
уверени у твоје васкрсење пре издисаја,
док ти и даље плуташ а Морфеј, бог сна,
те пушта да уживаш у гозбама његових
етеричних двораца што су само куле у ваздуху.
Устани из постеље кухне стварности, у коју те
уљуљкала барка предата кружењу без смисла,
зар не чујеш глас који те враћајући натраг
тера да идеш унапред, не слутиш ли
пољубац који дотиче твоје испијене усне,
са ове стране вечности, испод свода где
и твоја срећа почива, у наручју Пенелопином.

Botticelli, La Primavera

Из љубави светови и настају,
предати раскошној визији Творца,
као у наранцином гају где људи-лабудови
лебде у божанској свет(л)ости,
у меланхоличном пролећу које изнедри
твој цветни град, у путености предела
у којем почива чедност, нарисана
за неку друкчију стварност, разумљива
радости коју призива свест - Поезија
што се храни појавношћу, медоносном,
видљива Амору који заноси душе
у присност, у сјање, на овој, готово,
канонској слици, екстатичној химни
тавних векова, у којој смо неутешни,
од пребола неискazивог, а ипак тако
близу боговима док смо, неми и тугаљиви,
у пејзажу у којем царује савршенство
вечног тренутка, где нема места љубомори.

Минуло недосегнуто није

1.

Благост топлог лета зри,
то звук је умукле песме,
што ти га с брегова,
однекуд одозгоре,
шаље прошлости глас, у руј,
у непребол неку, уписан,
у нешто што промине срцем,
вапијући за минулим.

То звук је матерње песме,
колевком засвођен,
док дишеш осамљен,
у вековној тами, иако слаб,
ти ниси сам док слушаш
тај потајни шапат вечне мелодије,
љубављу мајке упућен.

Благост топлог лета зри,
то звук је љубавне лире,
што ти га ветар у срце клеше, као сан.

2.

О, откад твоје не видех очи,
срно, што нестајеш у плаветнилу
моје душе,
у ћутању ветра,
у најскровитијем кутку мог срца,
и повесмо
као крин рајски узреваш.

Промиче лето,
дани гасну на длановима нашим,
а виолина сете свира,
то женик умукли пева,
жалећи судбу своју, као Орфеј.

О, љубљено увек твоје лице,
никад заборављено,
румено и животно,
а за мене тако недосегљиво.

3.

И ћутим, а бездани ме реч,
кротко,
и није ћутање страшно
што нас као књига наткриљује,
пев наш, већ обузет муком,
није то, него недостатак вере
док гледамо крошње опустеле
и пружамо руке у небо
у пустом јесењем дану.

И ћутим, а снатри ме реч,
из млечи, однекуд из медовине,
из родне груди и улишта,
не дајући ми да се скаменим.

И ћутим, и мним,
док топла киша
незацељену рану цели,
у богу све се увесели.

Последујуће времену

*Ко је говорио сад ћути, ко се гласио
безгласно сада твори оно што је писано
да се догоди, после времена, претходећи
смислу, јер Краљ није мртав; слутити ли
његово присуство које сведоче магле Авалона,
светлост Кордиљера, древне кедрове шуме
у којима се његов дух одувек наслућивао.
Ко је сејао сад жање, ко је веровао слепо,
прогледава вечитим очима, јер мреже
су препуне и опустелост земље нестаје
као негда на језеру Генисаретском, на свадби
у Кани. Ко је памтио и чувао заветовано
буди се сад у обећаном, али све долази
због покајања, због трпљења и искупљења,
откривења и васкрсења, јер човек зато
и постоји да би заслужио катарзу, прочишћење,
остављајући земаљско земљи, пропадљивости
која остаје на дну воде, на дну душе,
остављајући тај кални талог, мењајући
га за окрилаћеност, у преобразби, у којој се
хлеб претвара у тело а вино у крв, ако осветити
свој дух, ако заслужиш благодет спасења.*

Белешка о аутору

Радомир Д. Митрић, рођен је 29. 4. 1981. године у Јајцу, у Босни и Херцеговини. Завршио студиј књижевности Филозофског факултета у Бањалуци, где живи и ради, у својству асистента при овој високошколској установи, као и при Филолошком факултету. Писањем се бави од своје четрнаесте године, поезија му је објављивана у бројним часописима и превођена на енглески, немачки, француски, италијански, шпански, руски и бугарски језик. О његовој поезији објављено је мноштво књижевних приказа.

За књижевни рад добио бројне награде, од којих су најважније:

- Награђиван на Тридесетпетом фестивалу југословенске поезије младих Врбас (2003),
- Добио *Бранкову* награду ДКВ (2005),
- Награда *Милош Црњански* УКС (2005),
- *Слово Подгрмеча* (2007),
- I награда на Међународном конкурсима поезије *Castello di Duino*, коју додељује Poesia e Solidarietà, Трст, Италија, (2008), (1410 учесника из 95 земаља света),
- Награда града Бања Луке (2008),
- Медаља *Nosside*, признање Unesco World Poetry Directory-ја, Ређо Калабрија, Италија (2009),
- I награда за поезију Међународног фестивала Душко Трифуновић, Нови Сад, (2010).

До сада објавио 5 књига песама:

- **Носталгија за пуноћом** (Арт принт, Бања Лука, 2004),
- **Освешћење**, (Народна књига/Алфа, Београд, 2007),

- **Summer Quartette and Story about Mediterranean/Љетњи квартет и Прича о Медитерану**, (Арт принт, Бања Лука, 2008.),
- **Унутрашњи Вавилон**, (Арт принт, Бања Лука, 2008),
- **Морнарски Танго**, (Конектум, Сарајево, 2010).

Поезија му је заступљена у неколико зборника и антологија, од којих су најважнији наслови: *Voci-Silenzio/Voices-Silence*, Ibiskos Editrice Risolo, Емполи, Италија, 2008., *Nosside 2008, 2009*, Reggio Calabria, Città del Bergamotto, Италија, 2008. 2009., *Ван Кутује*, Глигорије Дијак, Подгорица, 2009., *Neue Literatur aus Bosnien und Herzegowina*, Традуки, Сарајево, 2010. и *Антологија добитника Бранкове награде*, Нови Сад, 2010.

Преводи са енглеског језика.

Copyright © by Radomir D. Mitrić